

Зовнішнє незалежне оцінювання з біології 2009 р.

Зміст завдання та правильна відповідь

1. Вимерлі організми досліджує наука
палеонтологія.

2. Який рівень організації живої матерії забезпечується взаємодією різних органів, які об'єднуються у системи органів?
організмий

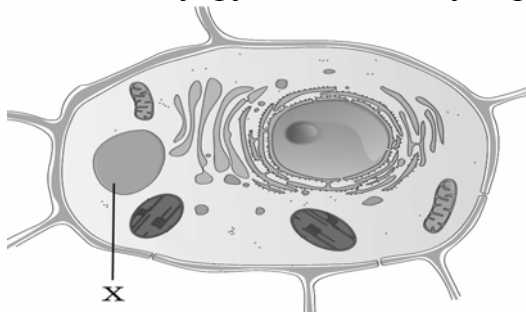
3. Катіони якого хімічного елемента зумовлюють блакитне забарвлення крові головоногих молюсків?
Купруму

4. Фрагмент кодогенного ланцюга ДНК складається з нуклеотидів, розташованих у такому порядку:

ГТА ГЦГ ААТ ЦЦГ АГТ АЦА

Визначте склад і послідовність амінокислот у поліпептидному ланцюзі. (див. таблицю "Генетичний код", подану на останній сторінці Вашого зошита)
гіс – арг – лей – глі – сер – цис

5. Яку функцію виконує органела рослинної клітини, позначена буквою X?

осморегуляції

6. Біологічно активні речовини, які утворюються в певних клітинах вищих рослин і грибів називаються
фітогормони.

7. Рослинна клітина від тваринної відрізняється наявністю
пластид.

8. Скільки аутосом і яку статеву хромосому одержує донька від батька?
22 аутосоми та X-хромосому

9. Яка органела клітини здатна утворювати фрагменти клітинної мембрани?

ендоплазматична сітка

10. У клітині томатів кількість хромосом дорівнює 24. Спочатку в цій клітині відбувся мейоз, потім три новоутворені клітини дегенерували, а четверта відразу ж пройшла три мітотичні поділи без цитокінезів. Скільки клітинних ядер і скільки хромосом у кожному з них буде після всіх перетворень?

8 ядер з 12 хромосомами в кожному

11. Послідовне перетворення органічних кислот (цикл Кребса) відбувається в **матриксі мітохондрій.**

12. Російський вчений Дмитро Йосипович Іванівський у 1892 році довів існування **вірусів.**

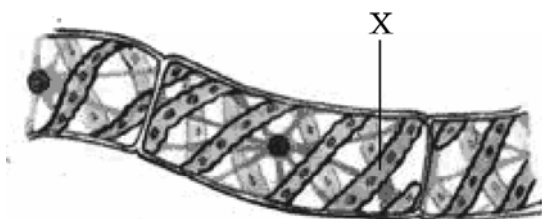
13. Групу прокариотів називають анаеробними, якщо вони **отримують енергію за рахунок безкисневого розщеплення органічних речовин.**

14. Реакції організму на подразники зовнішнього і внутрішнього середовища, які відбуваються за участю нервової системи, це – **рефлекси.**

15. В одній пробірці міститься розчин кухонної солі, а в другій – розчин цукру. До кожної пробірки додали однаковий реагент. У першій жодних змін не відбулось, а в другій почався процес з виділенням вуглекислого газу. Що було додано у пробірки?
дріжджі

16. Яку речовину, що використовують як індикатор в хімії, добувають із лишайників?
лакмус

17. Розгляньте рисунок клітин спірогіри і вкажіть, яку складову клітини позначено буквою X.

хлоропласт

18. У якому органі хвоща польового відбувається процес фотосинтезу?
стеблі

19. У більшості хвойних рослин листки набули форми голок. У зв'язку з чим виникло це пристосування?
для забезпечення майже повного припинення випаровування вологи

20. Характерними ознаками більшості однодольних рослин є
мичкувата коренева система та паралельне жилкування листків.

21. Яка тканина розташована в зоні поділу кореня?
твірна

22. Розгляньте малюнки й установіть, на якому з них зображено лійкоподібні квітки.

23. Видозмінами листка є:
лусочки цибулі, вусики гороху.

24. У представників типу Найпростіші реакції на будь-які подразнення проявляються у вигляді таксисів.

25. Який мутуалістичний організм живе у травному каналі травоїдних ссавців?
інфузорія

26. У якої серед зазначених тварин найдовший кишечник?
козулі

27. Які з поданих нижче клітин розташовані в зовнішньому шарі тіла гідри?
1 залозисті
2 проміжні
3 епітеліально-м'язові
4 жалкі
5 травні
Укажіть правильну комбінацію.

2, 3, 4

28. За допомогою якого органа кісткові риби можуть змінювати глибину занурення?

плавального міхура

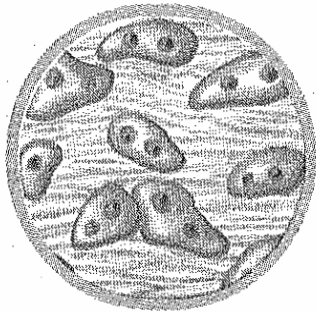
29. Яка адаптивна риса будови тіла птаха пов'язана з пристосуванням до польоту?

порожнисті кістки

30. Лише у сенсорних системах ссавців наявна

вушна раковина.

31. Розгляньте рисунки. Визначте, на якому з них зображено хрящову тканину.

32. Яка кістка входить до складу передпліччя?

ліктьова

33. Яким шляхом проходить нервовий імпульс в організмі?

дендрит → тіло нейрона → аксон → синапс

34. Яку першу допомогу потрібно надати людині, яку вкусила отруйна змія?

тимчасово накладити джгут вище місця укусу

35. Збільшення частоти дихання під час фізичного навантаження зумовлено

підвищенням концентрації CO₂ у крові.

36. Яка складова шлункового соку незаражує їжу та активує ферменти?

хлоридна кислота

37. Загальною функцією для надниркових залоз, підшлункової залози і печінки людини є

участь у регуляції рівня глюкози у крові.

38. Утворенню вітаміну D в організмі сприяє

ультрафіолетове випромінювання.

39. У хлопчика I група крові (за системою АВ0), у його матері – II, а в батька – III. Яка ймовірність того, що сестра буде мати таку ж групу крові, як і брат?

1/4 або 25%

40. Голландський учений Г. де Фріз помітив наявність різних форм рослини енотери. Він дослідив, що каріотип нормальної форми складається з 14 хромосом, а гігантської – 28. Поява гігантської форми є результатом **геномної мутації**.

41. Яку роль відіграє личинка в житті коралових поліпів, двостулкових молюсків?

забезпечує розселення

42. Унаслідок дії яких променів підвищується температура тіла змій, ящірок і комах?

інфрачервоних

43. Які адаптивні біологічні ритми впливають на зміну забарвлення ваблячого краба?

припливно-відпливні

44. Яку властивість біогеоценозу можна встановити, спостерігаючи вплив популяції хижаків на популяцію здобичі?

саморегуляцію

45. Який абіотичний фактор обмежує поширення життя в океані, проте, як правило, не обмежує його поширення на суходолі?

освітленість

46. Утворення рослинами вуглеводів є результатом процесу

фотосинтезу.

47. Поклади якої корисної копалини утворилися, зокрема, вимерлими Папоротеподібними?

кам'яного вугілля

48. Використовуючи правило екологічної піраміди, визначте площу (м²) відповідного біогеоценозу, на якій може прогнати лев масою 150 кг (ланцюг живлення: трав'янисті рослини → парнокопитні → лев). Біомаса рослинності савани становить 750 г/м².

20 000

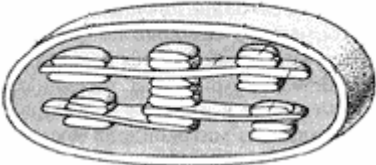
49. Визначте правильну послідовність появи організмів у первинній сукцесії.
лишайники → мохи → трав'янисті рослини

50. Ароморфозом є
поява матки у ссавців.

51. Установіть відповідність між наведеними прикладами структур та рівнями їхньої організації.

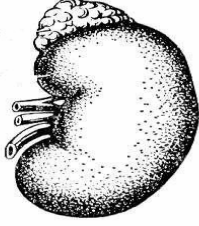

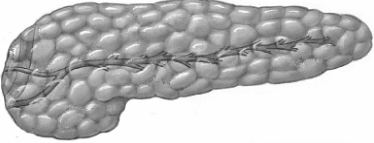
листяний ліс	біогеоценотичний
конвалія	організмівий
травнева	
хлорофіл	молекулярний
листок	органний

52. Установіть відповідність між органелами, зображеними на рисунках, і функціями, які вони виконують.

	синтез АТФ
	дозрівання, розподіл і транспортування синтезованих речовин
	синтез білків
	здійснення фотосинтезу

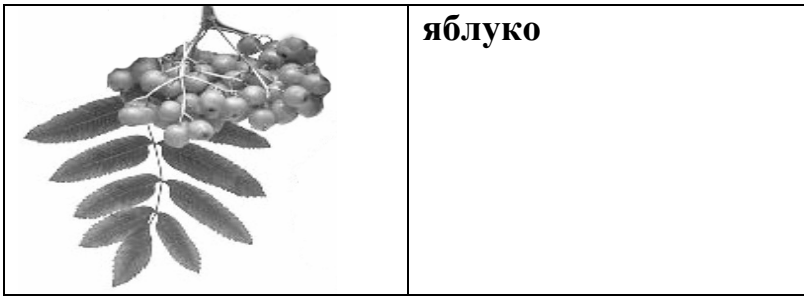
53. Установіть відповідність між органами, зображеними на рисунках, і системами, до яких вони належать.

	опорно-рухова
---	----------------------

	видільна
	сенсорна
	ендокринна

54. Установіть відповідність між назвою плоду та його зображенням.

	стручок
	ягода
	біб

55. У дурману пурпурове забарвлення квіток (С) домінує над білим (с), а колючі коробочки (D) – над гладенькими (d). Установіть відповідність між схемою схрещування рослин дурману та ймовірним співвідношенням фенотипів потомства.

Ccdd × Ccdd	3 : 1
CcDd × ccdd	1 : 1 : 1 : 1
CcDd × CcDd	9 : 3 : 3 : 1
Ccdd × ccdd	1 : 1

56. Установіть відповідність між організмом і трофічним рівнем екологічної піраміди, на якому він знаходиться.

вуж	консумент III порядку
самець комара	консумент I порядку
сокіл	консумент IV порядку
жаба	консумент II порядку

57. До кожного типу органів доберіть приклад, який його ілюструє.

рудименти	тазові кістки дельфіна
атавізми	багатососковість у людини
аналогічні органи	зябра риби та зябра рака
гомологічні органи	верхня кінцівка людини та передня кінцівка коня

58. Установіть послідовність проходження нервового імпульсу в зоровому аналізаторі.

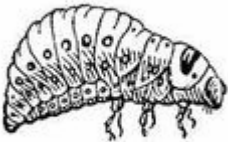

- 1 колбочки
- 2 біполярні клітини
- 3 зоровий нерв
- 4 потилична частка кори великих півкуль

59. Визначте послідовність етапів обміну жирів.

- 1 емульгація жирів за допомогою жовчі
- 2 розщеплення жирів до гліцерину та жирних кислот
- 3 всмоктування речовин у лімфатичні капіляри
- 4 утворення жирової тканини сальника

60. Установіть послідовність стадій життєвого циклу колорадського жука.

1	
2	
3	
4	